

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 19/2010-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o sťažnosti I. K., B., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 268/04-45 z 15. marca 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 v období od rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 268/04-45 z 15. marca 2005 p o r u š i l základné právo I. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené

v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. I. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bardejov **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **u k l a d á** zaplatiť trovy právneho zastúpenia I. K. v sume 127,44 € (slovom stodvadsaťsedem eur a štyridsaťštyri centov) na účet ustanovenej advokátky JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bardejov je **p o v i n n ý** uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 127,44 € (slovom stodvadsaťsedem eur a štyridsaťštyri centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. januára 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť I. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98. Ústavný súd súčasne rozhodol o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred

ústavným súdom a ustanovil mu za právnu zástupkyňu v konaní pred ústavným súdom advokátku JUDr. I. R.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„Odo dňa 14. II. 1991 vediem súdny spor o ochranu vlastníckeho a užívacieho práva k pozemkom patriacich mojej rodine v B. Pôvodne bolo toto súdne konanie vedené na Okresnom súde v Bardejove pod č. k. 7C 101/91...

Žiaľ od tejto doby bude už pomaly 19 rokov (!) a konečná bodka za týmto banálnym prípadom daná nie je! Najväčší podiel na tom má bardejovský prvostupňový súd, ktorý lavíroval a výdatne zmätkoval, veci komplikoval a aj keď vynášal rozhodnutia, boli tak z profesionálneho hľadiska nedostatočne, vadné aj formálne chybné, že odvolací prešovský súd ich až doposiaľ zrušoval. Preto ma tento neuspokojivý stav vedie k napísaniu ďalšej ústavnej sťažnosti v nádeji, že sa v krátkej dobe dočkám spravodlivého a konečného súdneho rozhodnutia.“

V ďalšom sťažovateľ uviedol, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 dohovoru. Dôsledkom postupu týchto súdov je skutočnosť, že jeho vec nie je ani po 19 rokoch právoplatne skončená.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné a ľudské práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/98 porušené, prikázal okresnému súdu, aby v tomto konaní ďalej konal bez prietáhov, a priznal mu spravodlivé finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 €.

Priznaním navrhovaného finančného zadost'učinenia odôvodnil ujmu za dlhodobý stav právnej neistoty z neskončenej veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľovu sťažnosť zo 4. decembra 2009 nedoplnila a na výzvu ústavného súdu len podaním zo 7. apríla 2010 oznámila, že sťažovateľ netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval aj predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti v liste sp. zn. Spr. 304/2010 zo 6. apríla 2010 uviedol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky svojim nálezom zo dňa 15. marca 2005 č.k. IV. ÚS 268/04-45 vyslovil, že postupom Okresného súdu Bardejov v jeho konaní vedenom pod sp. zn. 4C 1313/98 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C 107/91) bolo porušené základné ľudské právo I. K. ... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, okresnému súdu prikázal konať vo veci sp. zn. 4C 1313/98 bez zbytočných prietahov, pričom sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie nepriznal. Nález sa stal dňom 25.4.2005 právoplatným. Sťažovateľ tvrdí, že k porušovaniu jeho základných ľudských práv a slobôd dochádza aj po nadobudnutí právoplatnosti citovaného nálezu, lebo v konaní aj naďalej dochádza k zbytočným prietahom zavinených súdom.

Vychádzajúc z obsahu spisu akceptujem tvrdenie sťažovateľa, že v konaní Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4C 1313/98 došlo aj v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15.3.2005 č.k. IV. ÚS 268/04-45 k prietahom zavinených súdom a to v období od 30.1.2008 do 11.11.2009. Oznamujem zároveň, že netrvám na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.“

II.

Zo spisového materiálu týkajúceho sa veci, ktorý si ústavný súd obstaral, zistil takýto priebeh konania:

- 14. februára 1991 podal sťažovateľ na okresnom súde žalobu o ochranu vlastníctva proti žalovanému J. R. (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 7 C 107/1991). Po rozhodnutí

okresného súdu uznesením z 31. októbra 1996, ktorým pripustil zmenu petitu žaloby, bola vec ďalej vedená pod sp. zn. 4 C 1313/98.

V období od podania žaloby do 15. marca 2005, keď ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 268/06-45 po prvýkrát vyslovil porušenie sťažovateľovho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, po rozhodnutí ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa 4. decembra 2009 okresný súd vo veci vykonal viacero úkonov, napríklad bolo nariadených 13 pojednávaní, z ktorých sa uskutočnilo 9 pojednávaní (2. apríla 1992, 18. októbra 1994, 20. februára 1995, 4. júla 1995, 10. septembra 1996, 31. októbra 1996, 18. mája 1999, 9. júna 1999 a 10. decembra 2004), 9. júna 1999 okresný súd vyhlásil rozsudok, v ktorom uložil žalovaným zdržať sa zásahov do spornej nehnuteľnosti a v prevyšujúcej časti vec vylúčil na samostatné konanie, trikrát rozhodol o pripustení zmeny žaloby. Na základe odvolania sťažovateľa k vznesenej námietke predpojatosti bol spis trikrát na rozhodnutie na krajskom súde (od 22. júna 2000 do 27. marca 2001, od 19. decembra 2001 do 6. februára 2003, od 17. marca 2003 do mája 2004).

V období po rozhodnutí ústavného súdu nálezom sp. zn. IV. ÚS 268/06 z 15. marca 2005 okresný súd vo veci uskutočnil tieto úkony:

- 24. marca 2005 okresný súd požiadal Správu katastra B. o zaslanie aktuálneho LV č. 3326 k. ú. B.

- 5. apríla 2005 Správa katastra B. oznámila, že žiadosť okresného súdu je potrebné opatriť kolkovými známami.

- 6. apríla 2005 okresný súd s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. a) a b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého žiadosť súdu je úkon, ktorý je oslobodený od poplatkov, opäť požiadal o doručenie LV v lehote 15 dní.

- 21. júna 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby v lehote 15 dní oznámil, či trvá na svojej žalobe v časti, v ktorej navrhuje „uložiť žalovanému zdržať sa akýchkoľvek zásahov do nehnuteľnosti KN 4639 zapísanej v LV. Č. 2080“.

- 4. júla 2005 sťažovateľ oznámil, že v súčasnosti už nie je potrebné ukladať povinnosť zdržať sa zásahov zo strany žalovaných, pretože sa tam už nezdržiavajú, ale „nemá nič proti tomu, keď taká povinnosť súdom uložená bola...“

- 12. decembra 2005 okresný súd oznámil právnenému zástupcovi žalovaného, že sťažovateľ v časti zobral svoj návrh späť, a aby oznámil, či s tým súhlasí.

- 24. februára 2006 okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 1313/1998 spojil veci vedené pod č. k. 4 C 1313/98-153 a sp. zn. 2 C 168/2004. Ďalej mali byť vedené pod sp. zn. 4 C 1313/98.

- 24. februára 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 1313/1998-155 konanie zastavil.

- 13. apríla 2006 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania.

- 19. apríla 2006 bol spis doručený Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a zaevidovaný pod sp. zn. 1 Co 114/2006.

- 5. februára 2007 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Co 114/2006 zo 17. januára 2007, ktorým potvrdil uznesenie prvostupňového súdu o zastavení konania o protinávruhu žalovaných a zrušil uznesenie v ostatnej časti a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

- 7. marca 2007 samosudca oznámil prípisom krajskému súdu, že sa vo veci cíti byť zaujatý.

- 29. januára 2008 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 30. január 2008.

- 30. januára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa sťažovateľ nezúčastnil. Bolo odročené na neurčito pre účely vyzvania sťažovateľa (žalobcov), aby svoj nárok na zaplatenie finančnej náhrady špecifikoval. Zároveň mal byť vyžiadaný list vlastníctva od žalovaných na nehnuteľnosti č. KN 4637/4 a 4637/10 na účely výsluchu svedka J. V. Žalovaným bolo uložené, aby v lehote 15 dní doručili súdu aktuálny list vlastníctva.

- 11. novembra 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa na špecifikovanie návrhu na finančnú náhradu za vynaloženú prácu a odvoz odpadu od žalovaných.

- 25. novembra 2009 sťažovateľ oznámil, že špecifikovať túto čiastku sa nedá, nech ju určí súd podľa vlastnej úvahy.

- 10. decembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovateľ bol prítomný. Pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito „za účelom vyžiadania stanoviska

žalobkyne v 2. rade pokiaľ ide o uplatňované nároky na zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva, zákaz vstupu na pozemok v tej časti, či trvá na žalobe, pokiaľ ide o tieto nároky, alebo či žalobu v tejto časti berie späť a tiež za účelom odstraňovania väd v tej časti konania domáha teraz žalobca oproti pôvodne uplatnenému nároku na odpratanie odpadu uloženia povinnosti na finančné plnenie“.

- 18. decembra 2009 vyzval okresný súd sťažovateľa na splnenie povinnosti podľa uznesenia z 10. decembra 2009.

- 4. januára 2010 sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu.

- 25. marca 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 18. máj 2010.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1313/1998 dochádza k porušovaniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2

ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby bola jeho vec spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02, II. ÚS 44/09). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Predmetom konania pred označeným súdom bolo rozhodovanie o majetkoprávných nárokoch sťažovateľa v súvislosti s ochranou jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Vec nemožno považovať za fakticky ani právne zložitú.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že hoci sťažovateľ včas odpovedal na výzvy konajúceho súdu, jeho podania boli nejednoznačné, čo sťažovalo postup súdu (napr. na výzvu konajúceho súdu, či trvá na svojej žalobe v časti, v ktorej navrhuje „uložiť žalovanému zdržať sa akýchkoľvek zásahov do nehnuteľnosti KN 4639 zapísanej v LV č. 2080“, sťažovateľ odpovedal, že „nemá nič proti tomu, keď by taká povinnosť súdom uložená bola“). Z dvoch nariadených pojednávaní sa zúčastnil len jedného. Ústavný súd preto hodnotí správanie sťažovateľa ako také, ktoré čiastočne prispelo k doterajšej dĺžke posudzovaného konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Okresný súd sám uznal prieťahy v konaní v období od 30. januára 2008 do 11. novembra 2009. Ústavný súd však konštatuje, že aj v období od 4. júla 2005 do 12. decembra 2005, od 7. marca 2007 do 29. januára 2008 a od 4. januára 2010 do vyhlásenia tohto nálezu bol okresný súd nečinný. Spolu bol teda okresný súd nečinný viac ako 3 roky.

Pri posudzovaní postupu okresného súdu sa ústavný súd sústredil na obdobie po náleze ústavného súdu z 15. marca 2005 č. k. IV. ÚS 268/04-45. Pri posudzovaní miery zásahu do základného práva sťažovateľa však zoberal do úvahy aj skutočnosť, že vo veci nebolo ani po 19-ročnom trvaní konania meritórne rozhodnuté.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postupom okresného súdu v označenom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadost'učinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané finančné zadost'učinenie sumu 3 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V zmysle uvedeného ústavný súd rozhodol o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. I. R. Advokátka sama trovy nevyčísľila.

Ústavný súd priznal úhradu 120,23 € za jeden úkon právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo spolu s režijným paušalom 7,21 € predstavuje sumu 127,44 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Kancelária ústavného súdu povinná zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa tak, ako to je uvedené v bode 4 tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2010